

Inventering av lökgroda inom Sjöbo kommun 2000

*Per Nyström, Christer Brönmark, Linda Birkedal och Christina Dahlberg
Ekologiska institutionen, Ekologihuset, Lunds Universitet, 223 62 Lund*

Inledning

Lökgrodan tillhör våra mest sällsynta groddjur och arten är idag akut hotad. Sedan 1960-talet återstår idag bara någon procent av artens tidigare kända lokaler (Berglund, 1998). Under Projekt lökgroda 1993-1996 fanns det ca 60 lokaler kvar med spelande hanar. Anledningen till artens tillbakagång är inte klarlagd men flera tänkbara förklaringar har framförts, tex jordbrukets mekanisering, urbanisering, vägtrafik, utdikning och igenfyllning av vatten, igenväxning samt inplantering av fisk eller signalkräfta (Berglund, 1998). Trots dessa hot har arten klarat sig bättre i vissa mindre urbaniserade och framför allt sandiga områden. Flera sådana för arten lämpliga områden finns inom Sjöbo kommun. Nedan redovisas en inventering av lökgrodans förekomst i Sjöbo kommun under 2000 då bla samtliga kända lokaler från Projekt lökgroda 1993-1996 inventerades (16 st). Vi redovisar även bilder och detaljer på nya lokaler som inte haft spel under Projekt lökgroda 1993-1996. Lokaler som restaurerats/eller förändrats redovisas också.

Vidare så redovisar vi en del av de resultat från den pågående studie som vi genomför i syfte att ta reda på vilka faktorer som karaktäriserar de dammar som hyser lökgrodor. Under våren och sommaren 1999 har vi inventerat lökgrodan i ett av de viktigaste reproduktionsområdena för arten, nämligen Frihultsområdet i Sjöbo kommun. I detta område har dessutom flera potentiella vatten för lökgrodan skapats under senare delen av 1990-talet. Området karaktäriseras av att vara sandigt och med ringa påverkan från trafik. Amfibiefaunan är rik och i vissa vatten förekommer 7 arter (lökgroda, lövgroda, åkergroda, vanlig groda, vanlig padda, mindre vattensalamander samt större vattensalamander). Under 1999 inventerades 39 vatten i Frihult, varav spel med lökgroda med säkerhet kunde konstateras i 13 vatten och lövgroda i 18. Glädjande nog hittades under 1999 två tidigare icke kända lokaler för lökgrodan. Under 1999 studerades enbart vattnen inom Frihultsområdet och resultaten finns sammanfattade i ett examensarbete (Birkedal och Dahlberg, 2000). Förutom de lokaler som är kända sedan tidigare inom Frihultsområdet (11 st) inventerades under 2000 även närliggande och nyanlaggda vatten (sammanlagt inventerades 35 vatten inom Frihultsområdet år 2000, Figur 1). Eftersom dessa vatten även ingår i vårt pågående forskningsprojekt har vi förutom lökgrodan studerat förekomsten av kräftor, fisk samt bestämt ett stort antal parametrar som vi bedömt vara viktiga för lökgrodans förekomst (tex vattenkvalitet, vegetationsutbredning, djup, omgivande markanvändning mm). Huvuddelen av de lokaler som inventerades 1999 följdes även upp under 2000, liksom flera lokaler utanför Sjöbo kommun, från Vikhög i väster till Tryde i öster. Sammanlagt har vi under 2000 studerat ca 70 lokaler varav 30 med lökgroda. Resultaten från inventeringarna utanför Sjöbo kommun kommer att redovisas på annat sätt då de inte ingick i detta uppdrag.

5
4/14/16

Inventeringsmetodik

Lökgrodan har inventerats under sin lekperiod (20 april till 29 maj). Lokaler som inte haft spel första gången har kontrollerats ytterligare minst 3 gånger. Lökgrodan har inventerats med traditionell metod, dvs med hjälp av hörseln, men vi har även provat ny teknik i form av undervattensmikrofon. Undervattensmikrofonen provades först 1999 i monoutförande. För att underlätta bestämningen av antalet spelande hanar har vi under inventeringen 2000 använt oss av stereoutförande, dvs två mikrofoner per avlyssningsenhet. I många fall kunde vi inte uppfatta lökgrodor med traditionell avlyssning och det visade sig att mikrofontekniken var ett ovärderligt inventeringskomplement, speciellt i djupa vatten med samtidigt spel av lövgroda. Mikrofonen kan detektera en lökgroda på ca 20 m avstånd om vegetation inte skärmar av ljudet (Falk och Sterner, 1999). Däremot fungerar traditionell avlyssning bra i vatten då lökgrodorna sitter grunt, medan mikrofonen då fungerar sämre, såvida man inte är väldigt nära grodan (någon meter).

Sammanfattning av inventeringsresultat

Lökrodans spelfrekvens kulminerade under de varma dagarna kring 20-23 april år 2000, men på vissa lokaler som tex "Frihult, mägerlgraven" (65-34) noterades även spelande djur den 15 maj. Inventeringen 2000 visade att lökgrodan spelade på totalt 17 lokaler inom Sjöbo kommun, varav 15 inom Frihultsområdet (Tabell 1, Figur 1). Av dessa lokaler finns 4 st inte beskrivna inom Projekt lökgroda 1993-1996, och har således erhållit nya nummer (65-69, 65-71, 65-72 och 65-74). Vidare gav inventeringen inom Frihultsområdet 1999 ytterligare spel på två lokaler som inte beskrivits tidigare (65-70 och 65-73) men på dessa lokaler har inte hörts något spel under 2000. Det totala antalet spelande hanar inom Sjöbo kommun under 2000 har uppskattats till 82 individer vilket ligger inom ramen för vad som observerats under Projekt lökgroda 1993-1996 (Berglund, 1998, Tabell 1). Maximalt antal spelande hanar (16 st) noterades i "Frihult, norra vattnet" (65-28), näst bästa lokal var "rektangulära baslokalen" (65-39) med 14 spelande hanar. För lokalerna inom Sjöbo kommun spelade i medeltal ca 5 hanar per lokal. Således verkar inte lökgrodan totalt sätt ha minskat ytterligare sedan inventeringen 1993-1996. Däremot har vissa lokaler som hade spel under Projekt lökgroda 1993-1996 inte haft spel under 2000, men å andra sidan har nya tillkommit, men enbart inom Frihultsområdet. Nedan följer en kortfattad beskrivning av samtliga lokaler som haft spel under Projekt lökgroda 1993-1996 (anges i fet stil, övriga lokaler anges i kursiv stil) samt en utförligare beskrivning av de nya lokaler som upptäckts inom Frihultsområdet 1999-2000, eller som restaurerats inom samma område. Först redovisas de 5 tidigare kända lokalerna norr om Frihultsområdet.

Tabell 1. Redovisning av antalet spelande hanar av lökgroda inom Projekt lökroda 1993-1996 (Berglund, 1998), under våren 1999 (Birkedal och Dahlberg, 2000) samt våren 2000. * Anger lokal inventerad av Boris Berglund 1999 (Berglund, 1999). -- Anger ej inventerad lokal.

Nummer	Lokal	1993	1994	1995	1996	1999	2000
65-05	Karups mosse	0	0	0	1	--	1
65-10	NO Klockaregården	5	0	1	37	--	3
65-13	Klockaregården	10	13-15	10	1	--	0
65-24	SO Blenta	--	6	6	0	--	0
65-25	Frihult, lilla mägerlgraven	0	1	0	0	0	0
65-28	Frihult, norra vattnet	1	3	1	6	30	16
65-30	O Vasenmossen	0	7	3	3	--	0
65-32	Frihult, trädgårdsdammen	0	0	0	0	0	4
65-34	Frihult, mägerlgraven	0	12	1	>20	5	7
65-36	Frihult, vägnära vattnet	0	1	1	0	0	0
65-37	Frihult, tallplantering	0	7	4	3	2	6
65-38	Frihult, gräsdammen	1	2	2	0	1	2
65-39	Frihult, rekt.basl.	>40	3	≈60	6	5	14
65-42	Frihult, rund baslokalen	0	2	1	0	2	3
65-43	Frihult, granplanteringen	0	4	3	2	0	2
65-44	Frihult, rensade vattnet	5	0	4	1	1	1
65-46	Frihult, flacka gräsdammen	0	0	1	0	1	3
65-48	SSV, Sövdesjön	0	0	0	0	3	2
65-69 (ny)	Frihult, nya mägerlgraven	--	--	--	--	10	7
65-70 (ny)	Frihult, kärrdammen	--	--	--	--	2	0
65-71 (ny)	Frihult, Rohlinska dammen	--	--	--	--	6	6
65-72 (ny)	Frihult, aldammen	--	--	--	--	1	2
65-73 (ny)	Frihult, södra åkerdammen	--	--	--	--	1*	0
65-74 (ny)	Frihult, stendammen	--	--	--	--	0	3
	Summa vatten med spel	5	12	14	10	14	17
	Summa spelande hanar	66	62	97	80	69	82
	Medelfrekvens per vatten med spelande hanar	11.0	5.2	6.9	8.0	4.9	4.8

Lokaler utanför Frihultsområdet

65-05 Karups mosse

Här noterades bara en hane i det nordöstra hörnet den 30 april, troligen samma individ som rapporterats under senare delen av Projekt lökgroda 1993-1996. Detta vatten är svåravlyssnat och det kan inte uteslutas att fler individer spelar på den djupare delen av vattnet. Detta hade krävt tillgång till båt varför avlyssning med mikrofon inte kunnat genomföras. Spel av lövgroda.

65-10 NO Klockaregården

Maximalt 3 spelande hanar den 24 april. Inget spel vare sig den 6 maj eller 21 maj. Däremot spel av lövgroda vid alla dessa tillfällen. Vattnet har tidigare hyst signalkräfta men inga kräftor har observerats i vattnet, trots att den djupare norra delen har lämpliga bottnar.

65-13 Klockaregården

Tyvärr verkar lokalen nu helt utgången, vilket inte är oväntat eftersom dammen numera får betecknas som ett kärr inne i skogsplanteringen. Detta vatten kräver mycket stora insatser om det skall restaureras. Det är därför önskvärt att restaurera några av de tidigare närliggande lokalerna som var utgångna redan under Projekt lökgroda 1993-1996. I annat fall återstår det bara en lokal med lökgroda vid Sövde.

65-30 O Vasenmossen

Har varit helt tyst trots avlyssningar den 24 april, 6 maj och den 21 maj. Däremot spel av lövgroda vid samtliga tillfällen. Det finns inte någon uppenbar förklaring till det nedslående inventeringsresultatet vad gäller lökgroda på denna lokal.

65-24 SO Blenta (Figur 1)

Har inte hyst några lökgridor under 2000, däremot har lövgrodan koloniserat dammen. Vattnet är väldigt grumligt vilket kan bero på utfodring av änder, eller möjligen på fiskförekomst, men det finns inget annat som tyder på att det senare skulle vara fallet. Senaste observation av spelande lökgroda under Projekt lökgroda var 1995.

Frihultsområdet

Detaljstudien av 39 vatten inom Frihultsområdet under 1999 (Birkedal och Dahlberg, 2000) visade att lökgridan främst förekom i vatten som inte torkade ut, som var solbelysta (hög temperatur i samband med leken) men som saknade predatorisk fisk. Samma mönster föreligger under 2000. Under 2000 var medeltemperaturen för 15 dammar i Frihult med lökgrida vid leken (2-3 maj) 18.6° C medan motsvarande värden för dammar utan lökgrida (9) st var 15.8° C. De senare var i huvudsak fisktomma mägergravar som låg i skogsmark eller ute i beteslandskap eller åker men som var kringvuxna av träd. Fisk (oftast ruda)

förekommer endast i 5 vatten inom Frihultsområdet och här saknas lökgrodan (tex "västra och östra tvillingkärren", 65-45 och 65-47, och "Frihult", 65-40). Kräfter noterades bara i ett vatten (65-45, "västra tvillingkärrer"), vilket hyser ett bra bestånd av flodkräfta. Signalkräfta finns i "rektangulära baslokalen" (65-39) men beståndet är glest eftersom inga kräftor fångades vid provfisket. Vad som upptäcktes under 1999 och 2000 var att vissa vatten inom Frihultsområdets södra del var sura med pH-värden ned mot 4.9. I några av dessa vatten förekom trots allt spel av såväl lök- som lövgroda, vilket är oroväckande. I områdets norra del var pH-värdena överlag högre, men här finns flera vatten som inte utnyttjas av lökgrodan (Figur 1) pga att de antingen är för kalla eller uttorkningsbenägna. Det norra området har däremot stor potential och därmed bör restaureringsåtgärder ske här för att öka spridningen av lökgrodan till Frihultsområdets norra del.

65-25 Frihult, lilla mägergraven

Har inte haft spel av lökgroda under 1999 eller 2000. Avlyssnades under år 2000 den 22 april, 1 maj och den 22 maj utan resultat. Ej heller förekomst av lövgroda. Spel 1994 under Projekt lökgroda av 1 hane. Vattnet verkar inte vara lämpligt för värmekrävande groddjur, eftersom det är helt kringväxt av buskar (temperatur vid leken; 15.7° C). pH-värdet är bra (7.0) och vattnet ligger endast 50 m väster "Frihult nya mägergraven" (65-69), och bör därmed ses som ett potentiellt vatten för lökgroda. Vid vattnets östra kant finns fina betesmarker och vattnet bör därför efter lämplig restaurering (förstoring samt borttagande av buskvegetation) kunna bli ett viktigt vatten för lökgrodan i Frihultsområdets nordvästra del. För ett långsiktigt bevarande av vattnet bör restaureringen göras så att betesdjuren får möjlighet att nå vattnets västra del. I samband med denna restaurering bör skyddszon mot den angränsande åkermarken i väster anläggas för att minska näringsläckaget, och därmed gynnan det av algutbredning.

65-28 Frihult, norra vattnet

Detta fina vatten har blivit en högklassig lokal för lökgroda sedan det fördjupades och dämades under senare delen av Projekt lökgroda (1996). Under 1999 spel av 30 hanar och under 2000 spelade 16 hanar den 20 april och 4 hanar den 3 maj, vilket klassar vattnet som bästa lokal inom Sjöbo kommun under 2000. Vattnet verkar lämpligt för lökgrodan då det ligger i betesmark och med en temperatur på 19.0 ° C vid leken och ett högt pH-värde (8.0). Reproduktion skedde i vattnet under 1999 och den 20 juni 2000 observerades ett 50-tal yngel på dagen i storlekar omkring 10 cm. Lövgroda finns också på denna lokal.

65-32 Frihult, trädgårdsdammen

Inget spel under Projekt lökgroda 1993-1996 men spel av lökgroda 2000 (se bilaga 1).

65-33 SV Frihult

Inget spel under Projekt lökgroda 1993-1996, ej heller under 1999 eller 2000. Enligt Berglund (1999) inget spel av lökgroda på 1990-talet. Vattnet hyser heller inga lövgrodor, men har för övrigt bra temperaturförhållanden (18.3° C) och ett bra pH (7.7), men på sommaren täcks

dammen av andmat. Tidigare får bete runt vattnet men vattnet är numera svårtillgängligt för groddjur pga högt gräs och nässlor. Fisk kunde inte noteras vid elfisket under 1999, varför det är svårt att hitta någon given förklaring till frånvaron av lökgroda. Vid elfiske av större vatten kan enstaka fiskar som befinner sig djupt (tex gädda) missas. Uppföljning av detta fiske är önskvärt. Om fisk saknas kan återupptagandet av bete och viss röjning av skuggande träd vara önskvärt.

65-34 Frihult, mägerlgraven

Under Projekt lökgroda 1993-1996 en bra lokal för lökgroda, men lövgroda saknas. Under 1999 spel av 5 hanar. Under 2000 spel av maximalt 7 hanar den 7 maj och även spel av 4 hanar den 22 april och 3 hanar den 15 maj. Mägerlgraven ligger i åkermark, men bestesmark ligger nära i öster. Vattnet hade vid leken en temperatur av 18.9° C och ett pH-värde på 7.7. Naturligtvis önskvärt att detta fina vatten hålls under uppsikt så att igenväxning ej sker (kaveldun breder ut sig i östra kanten), eftersom det ligger direkt i åkermark och inte betas.

65-35 SV, Sövdesjön

Inget spel under Projekt lökgroda 1993-1996, ej heller 1999 eller 2000, men vattnet har restaurerats (se bilaga 2).

65-36 Frihult, vägnära vattnet

Spel av lökgroda under Projekt lökgroda 1993-1996, men inte under 1999 eller 2000. Vattnet har restaurerats (se bilaga 3).

65-37 Frihult, tallplanteringen

Vattnet har haft spel av lökgroda under 1999 och 2000 och har restaurerats (se bilaga 4).

65-38 Frihult, gräsdammen

Vattnet har haft spel av lökgroda under 1999 och 2000 och har restaurerats (se bilaga 5).

65-39 Frihult, rektangulära baslokalen.

Utmärkt baslokal för lökgroda under 1993-1996, om än med stora fluktuationer. Maximalt spel av 14 hanar den 1 maj 2000, men även spel av 10 hanar den 20 april och 3 hanar den 7 maj. Vattnet är ganska djupt och kan vara svåravlyssnat med traditionell metod om grodorna sitter djupt. Under såväl 1999 som 2000 uppfattades vid flera tillfällen spel enbart med mikrofontekniken. Det finns enstaka signalkräftor i vattnet men de bör inte utgöra något hot eftersom vattnet inte är lämpligt för att hysa större kräftpopulationer (sten saknas). Som påpekades i Projekt lökgroda 1993-1996, bör den uppväxande alen i dammens östra del röjas bort. Samtidigt kan man passa på att gräva ut ett grundare område i denna del av dammen. Dessutom är det så att kräftorna utnyttjar rotsystemen som skydd, och andelen strand som är lämplig för kräftor kan därmed minskas. Trots sin storlek är vattnet någorlunda varmt (17.4° C vid leken) och har trots sitt läge i kanten av det sandiga området ett högt pH-värde (7.6). Detta är definitivt det viktigaste vattnet i Frihultsområdets södra del.

65-40 Frihult

Stor och djup damm som grävdes på 1970-talet men som har haft ruda sedan dess (Berglund, 1999). Vattnet har inte haft spel av vare sig lök- eller lövgroda under Projekt lökgroda 1993-1996 eller under 1999 och 2000. Vattnet kan bli ett bra vatten för lökgroda om fisken avlägsnas, eftersom det ligger centralt i Frihultsområdet och har någorlunda bra vattenkvalitet (temp vid leken; 17.9° C och ett pH-värde på 7.35).

65-41 SO Frihult

Mycket litet vatten som ofta torkar ut redan i maj månad. Tidigare sporadisk förekomst av lökgroda men inte de senaste 10 åren (Berglund, 1999). Trots den ringa vattenmängden ganska kallt vatten även mitt på dagen (16.2° C vid leken) och relativt lågt pH-värde (6.6). Vattnet ligger i kanten på betesmark (väster och söder) och energiskog i öster. För att vattnet skall bli en bra lokal för lökgroda krävs ganska stora grävningssatsar.

65-42 Frihult, runda baslokalen

Gammal viktig baslokal för lökgroda som på 1970 och 1980-talet haft 10-tals spelande hanar men som under Projekt lökgroda 1993-1996 uppvisat nedgång och stora fluktuationer (Berglund, 1998). Spel av såväl lök- och lövgroda under 1999 och 2000. Maximalt 3 hanar spelade den 20 april 2000. Lokalen är svåravlyssnad eftersom det är en högklassig lokal för lövgroda och ofta hörs bara lökgrodan med hjälp av mikrofontekniken. Lokalen ligger inom ett fint område med bete och flygsand bara 50 m från "Frihult, rektangulära baslokalen" (65-39). Däremot skiljer sig vattenkvaliteten markant från 65-39, eftersom pH-värdet ligger på 6.2. Vattentemperaturen är dock gynnsam för lökgrodan (19.0° C vid leken). Viktigt att följa upp pH-värdet i denna lokal framöver. Noteras kan också att blodigeln (*Hirudinea medicinalis*) finns i denna damm, vilket ökar skyddsvärdet.

65-43 Frihult, granplanteringen

Spel av lökgroda under Projekt lökgroda 1993-1996, och under 2000. Vattnet har restaurerats och kommer ytterligare att restaureras (se bilaga 6).

65-44 Frihult, rensade vattnet

Tidigare högklassig lokal för lökgroda, men avtagande numerär under Projekt lökgroda 1993-1996. Vattnet rensades under denna tid och även under 1999. Spel av lökgroda 1999 och av en hane den 7 maj 2000. Dammen är ganska svåravlyssnad om djuren befinner sig på de djupare delarna mitt i dammen, eftersom avståndet ut dit är längre än vad mikrofonen kan uppfatta. På lokalen även spel av lövgroda. Dammen har nu fått ett mer solexponerat läge efter stormen 2000 och ligger bara några 10-tal meter från 65-43. Vattenkvaliteten är däremot bättre vad avser pH (6.4) än i 65-43, men temperaturen i den södra delen vid leken 2000 var betydligt lägre (14.9° C) än vad som vore optimalt, medan den i den norra delen ligger på 18.7° C. Dammen ligger i kanten av betesmark och i fina omgivningar, vilket förhoppningsvis

ökar lokalens dragningskraft på lökgrodan nu när en stor del av granskogen längs västra kanten avlägsnats. Optimalt vore om betesdjur fick tillgång till vattnet.

65-45 Frihult, västra tvillingkärret

Tidigare höklassig lokal för lökgroda men den rikliga förekomsten av ruda har troligtvis gjort att inget spel noterats under Projekt lökgroda 1993-1996, eller under 1999 och 2000. Däremot spel av lövgroda såväl 1999 som 2000. I dammen förekommer även ett fint bestånd av flodkräfta.

65-46 Frihult, flacka gräsdammen

Tillfälligt spel av lökgroda under 1993-1996. Dammen är av temporär karaktär med ganska låg vattennivå. Trots detta spel av lökgroda under 1999 samt av maximalt 3 hanar den 20 april 2000. Närheten till baslokalerna (65-38 och 65-39) gör att dammen ingår i det fina södra området. Däremot verkar dammen tydligt påverkad av ytvatten eftersom pH-värdet är väldigt lågt (5.4), vilket gör att dammen troligtvis inte är lämplig som reproduktionslokal för lökgrodan. Utgrävning är ur florasynpunkt inte lämplig eftersom flera rara arter finns vid dammen. Den planerade fördjupningen av dammen genom Naturskyddsföreningens försorg hösten 2000 kommer därför inte att genomföras. Vidare finns ett nygrävt vatten 30 m öster om detta vatten (se 65-72).

65-47 Frihult, östra tvillingkärret

Vattnet har tidvis kontakt med "Frihult, västra tvillingkärret" (65-45) men den rikliga förekomsten av ruda har troligtvis gjort att inget spel noterats under 1993-1996, eller under 1999 och 2000. Däremot spel av lövgroda såväl 1999 som 2000. I dammen förekommer blodigel (*Hirudinea medicinalis*).

65-48 SSV Sövdesjön

Inget spel under 1993-1996 men spel av lökgroda under 1999 och 2000 (se bilaga 7).

65-49 Hyllamossen

Detta vatten existerar inte längre utan utgörs numera av tallskog och mossmark. Före Projekt lökgroda 1993-1996 spel av lökgroda fram till 1980-talet (Berglund, 1999).

65-50 OSO Hylla

Före 1993-1996 ett bra vatten (Berglund, 1999), men är numera kringvuxet av träd och väldigt grunt. Inget spel av lök- eller lövgroda 1999. Har ej inventerats under 2000. Vattnet ligger i fina omgivningar med betesmark och sand, och kan efter restaurering åter bli ett bra vatten, i såfall det mest sydliga lökgrodevattnet i Frihultsområdet. Däremot är det i dagsläget isolerat från övriga vatten inom Frihultsområdet, varför fler vatten i närheten bör skapas samtidigt.

65-67 Frihult 5:6

Vattnet har ej varit relevant att inventera tidigare med avseende på förekomst av lökgroda eftersom det varit en översvämningssmark (tidigare en lokal för strandpadda). Vid restaureringen av lokalen som ligger ca 100m västerut (SV, Frihult, 65-33) under 1999 medförde dess bräddavlopp att vatten leddes in till 65-67. Därmed övergick vattnet till att bli en damm av temporär karaktär. Inget spel av lökgroda under 1999 eller 2000 men lövgrodan har spelat på lokalen under båda dessa år. Eftersom uttorkningsrisken är stor är vattnet mindre lämpligt för lökgroda för tillfället. Vattnet kan däremot bli en utmärkt lokal för lökgroda om det fördjupas, eftersom det ligger solexponerat (temperatur vid leken; 20.7° C), har bra pH-värde (8.75) och ligger i betesmark med fina sandiga områden i närheten.

Nya lökgrodevatten inom Frihultsområdet under 1999 och 2000

65-69 Frihult, nya mörgelgraven (se bilaga 8)

65-70 Frihult, kärrdammen (se bilaga 9)

65-71 Frihult, Rohlinska dammen (se bilaga 10)

65-72 Frihult, aldammen (se bilaga 11)

65-73 Frihult, södra åkerdammen (se bilaga 12)

65-74 Frihult, stendammen (se bilaga 13)

Övriga restaurerade vatten inom Frihultsområdet utan spel av lökgroda

Frihult, norra åkermarken (se bilaga 14, Figur 1)

Frihult, grandammen (se bilaga 15, Figur 1)

Litteraturhänvisning

Berglund, B. 1998. Projekt Lökgroda 1993-1996. Meddelande från Miljöenheten, Länsstyrelsen i Skåne Län, nr 98:9.

Berglund, B. 1999. Inventering av lökgroda, *Pelobates fuscus*, under 1999 inom Frihultsområdet i Sjöbo Kommun. Naturskyddsförningen i Färs.

Birkedal, L. och C. Dahlberg. 2000. Lökgrodans *Pelobates fuscus* och lövgrodans *Hyla arborea* habitatval i Frihultsområdet. Examensarbete vid Ekologiska institutionen Lunds Universitet.

Falk, T. och M. Sterner. 1999. Inventering av lökgroda med undervattensmikrofon. Snoken, 29(3):19-21.

Bilaga 1

SJÖBO KOMMUN

Lokal: 65-32 Frihult, trädgårdsdammen (återkol.)

Detta vatten har tidigare varit en lokal för lökgroda men har inte haft spel under Projekt lökgroda 1993-1996. Förändringar i vattenhållningen de senare åren har medfört att vattnet blivit större och mer solbelyst och har därmed troligen gynnat lökgrodan. Maximalt spel av 4 hanar den 23 april. Vattnet hyser också lövgroda. Vattnet ligger i betesmark och får betraktas som värdefullt ur grodsynvinkel eftersom temperaturen är hög (temperatur vid leken; 19.0° C) och pH-värdet högt (8.6).

Bilaga 2

SJÖBO KOMMUN

Lokal: 65-35 SV Frihult (rest.)

Detta lilla vatten har tidigare haft spel av lökgroda, men inte under Projekt lökgroda 1993-1996. Vattnet torkade nästan ut under sommaren 1998, och restaurerades av Naturskyddsföreningen i Färs våren 1999, varefter vattenhållningen blivit bättre. Inget spel av lökgroda under 1999 eller 2000 men två lövgrodor spelade under 2000. Vattnet är omgivet av sandiga marker, har ett bra pH-värde (8.9) och trots tillförsel av källvatten relativt varmt (17.5 ° C). Framtiden får utvisa om det kan bli ett lämpligt vatten för lökgrodan, men vattnets ringa storlek gör nog att det inte kan hysa några större mängder djur, utan kan kanske fungera som satellitlokal. I dammen växer rödlistade kransalger av släktet *Chara*.

Bilaga 3

SJÖBO KOMMUN

Lokal: 65-36 Frihult, vägnära vattnet (rest.)

Dammen har haft spel under Projekt lökgröda av en hane under 1994 respektive 1995. Enligt Berglund (1998) en högklassig lokal för lökgröda fram till 1990. Igenväxning hotade vattnet varför det fördjupades 1999 genom Naturskyddsföreningen i Färs försorg. Trots detta har inget spel noterats under 1999 eller 2000. Närheten till baslokalen 65-39 gör att vattnet förhoppningsvis åter kommer att koloniserats av lökgröda. Vattnet ligger väl solexponerat och hade en hög temperatur vid leken (18.5°C) men ett relativt lågt pH (6.25). Vore önskvärt att fårbetet i den östra delen av vattnet även kunde innefatta dammkanten.

Bilaga 4

SJÖBO KOMMUN

Lokal: 65-37 Frihult, tallplanteringen (rest.)

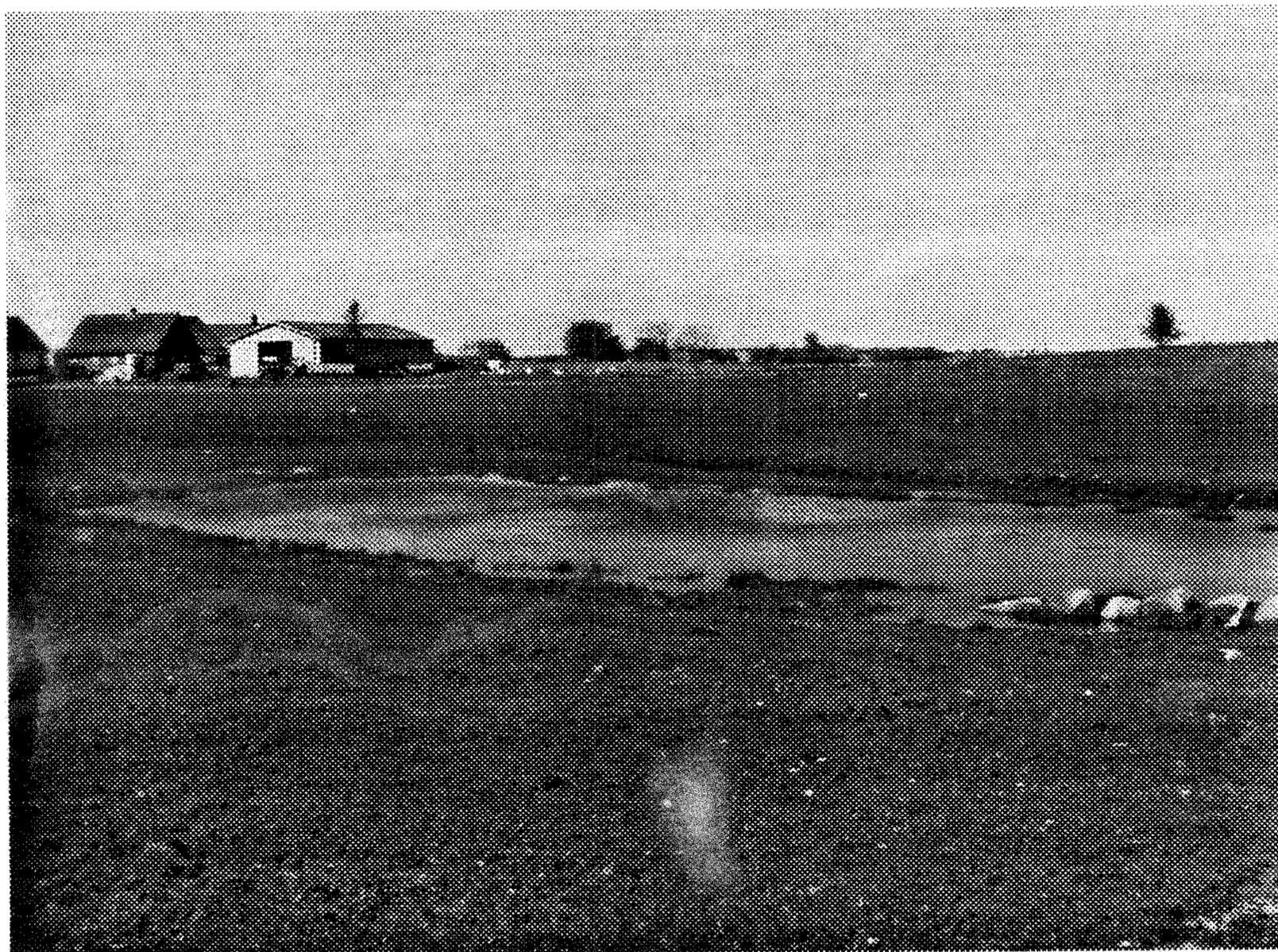

Denna lokal har haft spel under Projekt lökgroda 1993-1996 av mellan 3-7 hanar. Vattnet låg fram till 1999 helt inneslutet i tallskog vilket troligen medförde att solexponeringen var begränsad med lägre temperatur som följd. Boris Berglund rekommenderade i Projekt lökgroda avverkning av tallskogen, och under vintern 1999 rensades vattnet samtidigt som en del av tallskogen togs ned. Vattnet är numera betydligt mer solbelyst och under 2000 observerades maximalt spel den 20 april av 6 hanar och av 2 hanar vid besöket den 22 maj. Temperaturen vid leken var 18.9 °C och pH-värdet 6.85. Sedan röjningen av tallskogen har även lövgrodan koloniserat vattnet med spel av 3 hanar den 22 maj. För att vattnet skall bli en högklassig lokal för lökgrodan bör även några träd tas bort i norra delen av vattnet eftersom dessa nu breder ut sig i dammen och förhindrar vattenrörelser, och därmed tillåts andmaten att breda ut sig med lägre temperatur som följd. Önskvärt vore också att betesdjur kunde nå vattnet för att förhindra uppväxningen av de hyggesarter som nu gynnats. Exempelvis kunde djuren få tillgång till vattnets norra del och därmed skapa en "kontaktkorridor" med det närliggande sandiga området i betesmarken där vuxna lökgrodor ofta observeras.

Bilaga 5

SJÖBO KOMMUN

Lokal: 65-38 Frihult, gräsdammen (rest.)

Detta vatten har haft sporadiskt spel av enstaka lökgröda under Projekt lökgröda 1993-1996. Boris Berglund påpekade vattnets benägenhet att torka ut, och därför fördjupades det efter 1996 (Naturskyddsföreningen i Färs). Vattenhållningen är nu bra och vattnet har inte torkat ut sedan restaureringen. Vål solexponerat vatten (temperatur: 18.0° C i samband med leken) och högt pH-värde (8.55). Spel av lökgröda 1999 och av 2 hanar den 22 april 2000. Vattnet är svåravlyssnat även med mikrofon eftersom det är en utmärkt lokal för lövgröda samtidigt som vattenpesten koloniserat vattnet. Vattenpesten har en enorm förmåga att täcka stora delar av dammens botten, vilket försvårar avlyssningen.

Bilaga 6

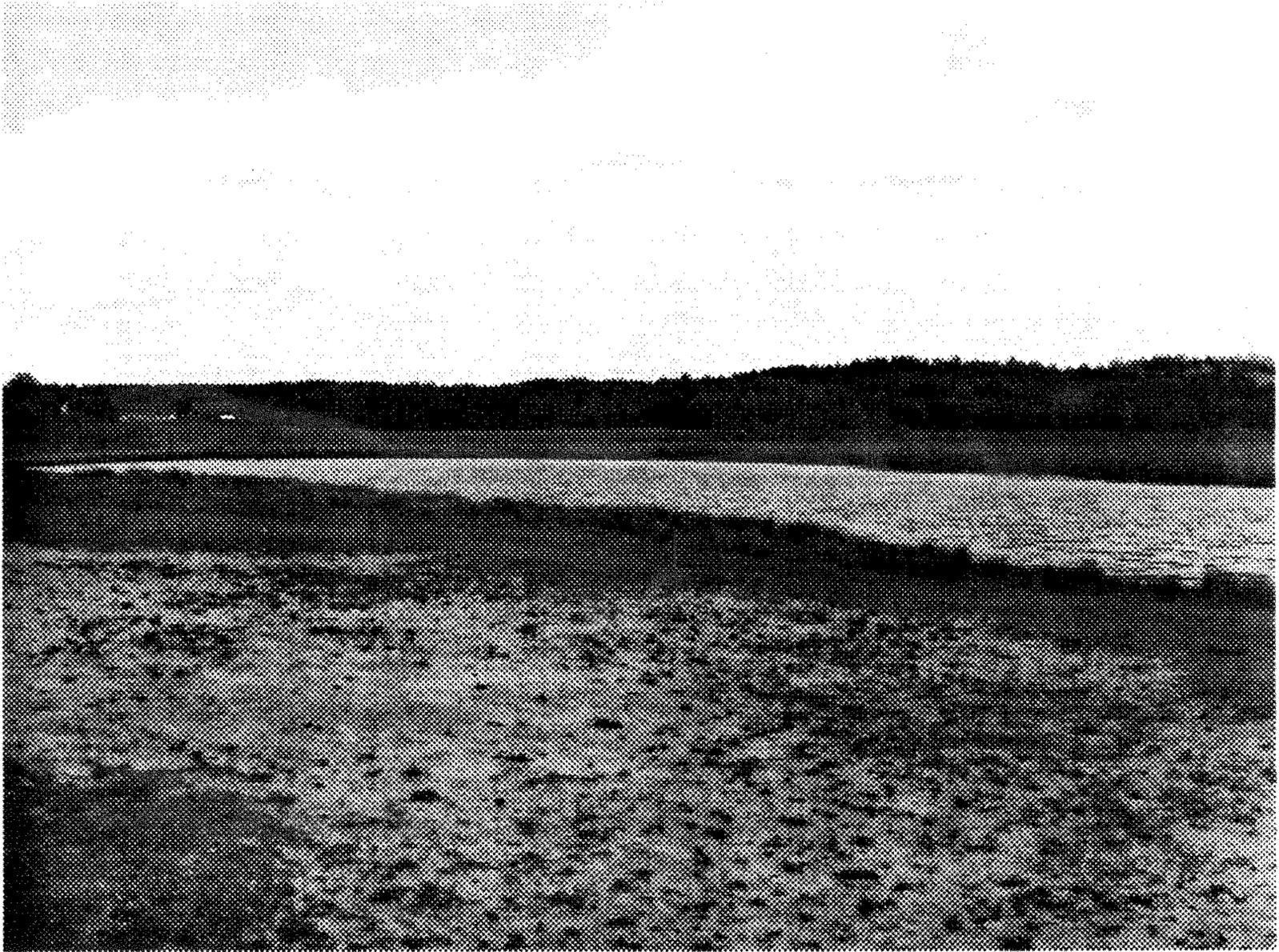
SJÖBO KOMMUN

Lokal: 65-38 Frihult, granplanteringen (rest.)

Vattnet var före 1999 helt omgärdat av granskog. Denna röjdes genom Naturskyddsföreningen i Färs försorg vintern 1999. Trots dessa åtgärder inget spel av lökgröda våren 1999 (när bilden togs). Stormen 2000 medförde att de sista resterna av granskogen föll och dammen är nu helt solexponerad (temp vid leken; 18.3° C). Tydligt spel av 2 lökgrödor den 20 och den 22 april. Det som är oroväckande är det mycket låga pH-värdet under såväl 1999 som 2000 (5.0). Därför kommer dammen att restaureras ytterligare genom Naturskyddsföreningen i Färs försorg hösten 2000. Härvid kommer dammen att utvidgas åt söder, för att förhoppningsvis öka grundvattentillflödet så att pH-värdet höjs.

Bilaga 7

SJÖBO KOMMUN**Lokal: 65-48 SSV Sövdesjön (återkol.)**

Detta märkliga vatten har nu återkoloniserats av lökgroda med spel av 3 hanar under 1999 och av 2 hanar den 11 maj 2000. Lövgroda spelar också i vattnet. Vattnet ligger i betesmark med mycket fina omgivningar av flygsand. Däremot är vattenkvalitén inte bra. Vattnet är kolsvart och liknar kaffe, troligen pga torv eller liknande dominerar som bottensubstrat. Temperaturen är inte optimal och var vid leken 16.5°C . Det som är anmärkningsvärt är det låga pH-värdet på 4.9 till 5.0 under 1999 respektive 2000. Därmed är det osannolikt att någon lyckosam reproduktion av lökgroda har skett på denna lokal.

Bilaga 12

SJÖBO KOMMUN

Lokal: 65-73 Frihult, södra åkerdammen (ny)

Nygrävt vatten i mitten av 1990-talet på markägarens eget initiativ. Ett fint litet vatten som ligger ca 100 m öster "Frihult rensade vattnet" (65-44) och 100 söder "Frihult, tallplanteringen" (65-37) (Figur 1). Har inte haft spel av lökgröda under 2000 men Boris Berglund hade svagt spel av en hane den 3 juni 1999 (Berglund, 1999). Lövgrödan har däremot funnit vattnet. Vattnet är relativt litet med god solexponering (18.5° C) och bra pH-värde (7.4). För att vattnet skall gynna lökgrödan kommer det att fördjupas och förstoras åt söder eftersom det var nära uttorkning 1998 (Naturskyddsföreningen i Färs). I samband med denna restaurering bör även betesdjuren få tillgång till vattnet, för att därmed fördröja igenväxningen av kaveldun som börjar breda ut sig.

Bilaga 13

SJÖBO KOMMUN

Lokal: 65-74 Frihult, stendammen (ny)

Detta nyupptäckta vatten ligger i fina omgivningar i Frihults västra del (Figur 1). Vattnet består av 2 dammar, varav den ena delen utgörs av en äldre mägergrav som är igenväxt av buskar och träd och fylld med allehanda skrot. I den andra öppnare delen av dammen spelade 3 lökgröda den 22 april tillsammans med lövgröda. Vattnet ligger bara 50 öster ”Frihult, trädgårdsdammen” (65-32) och den öppna delen har gynnsam temperatur (20.1°C) och bra pH-värde (8.4). Däremot är uttorkningsrisken stor i denna del av vattnet. Eftersom vattnet ligger i fina betesmarker är det lämpligt att restaurera. Genom att rensa upp mägergraven och förbinda den med den öppnare delen skulle ett utmärkt vatten för lökgröda kunna skapas.